

Miljödepartementet
m.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över remiss av EU-kommissionens förslag till förordning om restaurering av natur

(Er beteckning M2022/01470)

Övergripande synpunkter

Länsstyrelsen i Stockholms län anser att förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om restaurering av natur 2022/0195 (COD) i grunden har en bra ansats. Att hejda förlust av biologisk mångfald och ekosystem samt att både bromsa och öka motståndskraften mot klimatförändringar är mycket angelägna mål som kräver omfattande åtgärder, som också behöver sättas in i närtid. Förslaget ligger i linje med Länsstyrelsens uppdrag att ha helhetssyn på hållbar utveckling i länet. Förslaget bidrar samtidigt till att nå miljö kvalitetsmålen, inklusive klimatmålen.

Länsstyrelsen konstaterar att förslaget är omfattande. Förslaget innebär rättsligt bindande ekosystemspecifika mål. Nationella restaureringsplaner med uppgifter om hur målen ska nå ska utarbetats av medlemsstaterna.

Även om Länsstyrelsen ser positivt på förslaget så ser Länsstyrelsen också att det skulle kunna innebära målkonflikter med till exempel livsmedelsproduktion på jordbruksmark och med andra areella näringar. Länsstyrelsen utgår från att genomförandet blir fullt förenligt med behovet av en trygg livsmedelsförsörjning och att påverkan på areella näringar, bostadsförsörjning och andra markanvändningsintressen kan hanteras med hänsyn till andra samhällsbehov och enskilda intressen. Länsstyrelsen ser därför ett behov av ett mer flexibelt system för genomförande.

Länsstyrelsen ställer sig bakom regeringens bedömning gällande behov av en fördjupad analys och en konsekvensbedömning av lagstiftningens påverkan på livsmedelsproduktionen, försörjningen av kritiska råvaror, den fysiska planeringen, förnybar energiförsörjning inklusive påverkan

på vattenkraften samt utbyggnad av elnät. Detta gäller även förutsättningarna för byggande av bostäder och förvaltningen av den bebyggda miljön i stort. Den nationella restaureringsplanen behöver även beakta regionala förhållanden och beslut.

Förslagets definition av restaurering är mycket bred och inkluderar så väl passiva som aktiva åtgärder. Det är bra eftersom restaurering bör innefatta alla åtgärder som leder mot gott tillstånd.

Länsstyrelsens anser att resiliens bäst uppnås genom ett varierat och artrikt vardagslandskap med delvis brukad natur, samt genom att större sammanhängande och relativt opåverkade naturområden skyddas och restaureras. Här är generella hänsyn i fiske, jord- och skogsbruk det som är effektivt, tillsammans med formellt naturskydd och naturvård. Det är oklart om regler kring generella hänsyn kan innefattas i förslagets breda definition av restaurering.

Samverkan kring genomförandet

Genomförandet av förordningen behöver ske i nära samverkan med markägare, andra berörda sakägare, näringslivet, den ideella naturvården och allmänheten. Endast då kan restaureringarna ske på ett effektivt och rättssäkert sätt och med god förankring hos berörda.

Förordningen uppmuntrar till deltagande av alla som berörs av restaureringar som föreslås. I den svenska förvaltningen av kvaliteten på vattenmiljön (vattenförvaltningsförordningen (2004:660)), enligt Vattendirektivet, fastslås till exempel att om målen för en vattenförekomst inte kan nås i tid på grund av orimliga kostnader, att det är tekniskt omöjligt eller på grund av långsamma naturliga processer som leder till att målen inte kan nås i tid, kan en justerad tidsfrist beslutas. Länsstyrelsen anser att ett liknande system skulle kunna införas i det nuvarande förslaget till förordning. Detta skulle leda till en ökad flexibilitet i systemet och att inte resurser används till åtgärder med sämre effekt.

Resurser, processer och verktyg

För ett genomförande av förslaget så krävs omfattande åtgärder i syfte att nå de höga mål som förordningen ställer. Länsstyrelsen förutsätter att personal, uppbyggnad av system för genomförande samt ekonomiska medel för åtgärder sätts av för ändamålet.

Det rör sig bland annat om kostnader för att ta fram restaureringsplanerna, genomföra restaureringsåtgärder samt kompensera markägare för merkostnader och förlorade intäkter. I det perspektivet får tidsplanen anses väl snäv. Det är vidare angeläget att det görs en översyn av det

system för ersättning till aktörer som drabbas av kostnader, exempelvis vid intrång i pågående markanvändning.

Länsstyrelsen anser också att det behövs incitament för berörda aktörer att genomföra de åtgärder som behövs, men också att det görs tydligt vad varje åtgärd bidrar till för att målen ska nås, en sorts kvittens av respektive aktörs bidrag.

Klimatanpassning

Länsstyrelsen anser att förslaget till förordning kommer att bidra till stärkt klimatanpassning och klimatreiliens (motståndskraft mot klimatförändringar). Det är särskilt positivt att förslaget innehåller bindande och långsiktiga målsättningar för restaurering av olika naturtyper, samt att nationella restaureringsplaner ska utarbetas. Storskalig restaurering av ekosystem är nödvändig för att minska klimatrelaterade risker, hantera climateffekter och underlätta anpassningen till ett förändrat klimat.

Urval av arter och livsmiljöer

Urvalet av arter och livsmiljötyper som ska ingå i restaureringsarbetet måste ses över. Det urval som finns i förslaget kommer från naturvårdsdirektiven och kan leda till orimliga konsekvenser. Ett exempel är att vissa vanliga arter ur det så kallade art- och habitatdirektivets annex V (rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter) skulle bli föremål för analyser och restaureringsinsatser. Exempel från svensk natur är vanlig groda, alla arter av vitmossor och renlavar samt alla vanliga fågelarter i fågeldirektivet.

De marina livsmiljöerna i bilaga II är hämtade från det hierarkiska EUNIS-systemet. I bilagan finns livsmiljöer från olika hierarkiska nivåer, vilket gör den geografiska omfattningen omöjlig att tolka. För att det ska bli logiskt och möjligt att tillämpa bör man göra urvalet i lägsta möjliga nivå i hierarkien.

Länsstyrelsen anser därmed att urvalet av livsmiljötyper och arter på nationell nivå och på EU-nivå behöver analyseras betydligt mera utförligt innan mål fastställs. Förslagen på restaurering bör utgå ifrån att den biologiska mångfalden verkligen gynnas. Insatserna bör riktas mot de arter och livsmiljöer som verkligen behöver restaureras, och dessa kan variera mellan olika medlemsstater.

Bristfälliga definitioner

Länsstyrelsen har vid en närmare granskning av definitioner funnit brister som behöver åtgärdas. Definitionerna av olika begrepp i artikel 3 stämmer inte med ordens allmänspråkliga innebörd och direktivets innebörd och mål kan lätt missuppfattas. I vissa fall krävs djupgående analys för att förstå förslaget innebörd. Ett exempel är artikel 6 om restaurering av urbana ekosystem.

Definitionen av urbana grönområden inkluderar bland annat skog, naturlig gräsmark, hed och buskmarker. För dessa får det inte ske någon nettoförlust av areal inom områden som kallas städer, mindre städer och förorter. Detta i sin tur innebär ett urval av kommuner som i andra syften klassats som urbana av Eurostat. Avgränsningen av artikelns räckvidd gäller alltså inte urbana områden, utan hela ytan av kommuner. Av Sveriges kommuner berörs hälften. Ett exempel på mindre städer och förorter är Sveriges största kommun Kiruna, medan exempelvis Värmdö kommun klassas i en tredje kategori som inte alls berörs av artikel 6. Förslaget skulle behöva vara mer genomarbetat för att få genomtänkta och avsedda effekter.

Beslutet har fattats av tf. länsöverdirektör och tf. samhällsbyggnadsdirektör Helena Remnerud med miljöhandläggare Kristoffer Stighäll som föredragande. I den slutliga handläggningen har även miljödirektör Johanna Lindgren och landsbygdsdirektör Ulrika Lundberg medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta Länsstyrelsen för frågor via telefon eller e-post. Telefonnummer och e-postadress finns längst ner på första sidan. Ange ärendets diarienummer eller ärendebeteckning vid kontakt med Länsstyrelsen. Du hittar numret uppe till höger på första sidan.